

Планування логістичної діяльності як основа управління організацією

У роботі розглянуто різноманітні методи для планування логістичних процесів. З'ясовано застосування балансового методу на прикладі планування логістичної діяльності роботи квіткового магазину, та встановлено вплив на загальну ефективність роботи підприємства.

У сьогоднішньому трансформаційному середовищі постійно росте роль логістичних процесів компаній, тому для розвитку своєї діяльності, утримання конкурентних позицій та ніші на ринку їм не обійтися без постійного планування логістичної діяльності. Цей процес базується на систематичному пошуці нових можливостей, прогнозі результатів роботи, полягає у розробці логістичного проєкту, формуванні управлінських рішень, конкретних заходів та термінів їхнього виконання для досягнення поставлених цілей у майбутньому.

У логістиці для планування застосовуються різноманітні методи (серед яких економіко-математичні, нормативні, пофакторні, балансові) та форми залежно від виду планування – стратегічного, ієрархічного, сукупного, календарного планування [1]. Кожен із методів має свою специфіку, переваги, недоліки та рекомендації до застосування. Так, економіко-математичні методи – це міцний інструмент побудови математичних моделей описування економічних явищ і господарських процесів, систем підтримки прийняття рішень щодо ефективного управління відповідними економічними процесами та системами, що досліджуються [2]. Нормативний метод ґрунтується на використанні технічно обґрунтованих норм і нормативів, що визначають ступінь економічної ефективності виробництва та обліку, норм витрат праці, фінансових і матеріальних ресурсів; передбачає розрахунок показників за нормами на початок планового періоду з наступною зміною норм у результаті впровадження організаційно-технічних заходів і формування на основі планових норм відповідних показників плану підприємства [3]. Планові значення показників для пофакторного методу визначаються на основі впливу найважливіших чинників, а пофакторні розрахунки супроводжуються розробкою планів із підвищення продуктивності праці та зниження витрат на виробництво продукції [4]. Одним із ключових сьогодні вважається балансовий метод, який, насамперед, спрямований на виявлення і забезпечення економічних пропорцій і зв'язків шляхом побудови системи матеріальних балансів [5] та ґрунтується на взаємозв'язку ресурсів, які мають бути в організації, та їх потребою в межах планового періоду. Він дозволяє вирішувати основну задачу економіки та логістики – задоволення потреб споживачів в умовах обмежених ресурсів. Завдяки балансовому методу планування розкривають економічні зв'язки, пропорції виробничого циклу, виявляють вузькі місця й диспропорції, встановлюють кількісні параметри дисбалансів у різних ланках ланцюгів постачання [6]. Метод широко застосовують у

бухгалтерському обліку, статистиці, економічній теорії, управлінні (зокрема територіальним розвитком), різних галузях промисловості, економічній географії, землекористуванні, логістиці тощо. Важливість балансового методу зросла в умовах ринкової економіки, яка актуалізує проблему збалансованого розвитку соціально-екологічних систем різного рівня. Також балансовий метод має значний потенціал як допоміжний засіб для вирішення ряду завдань (рис. 1).

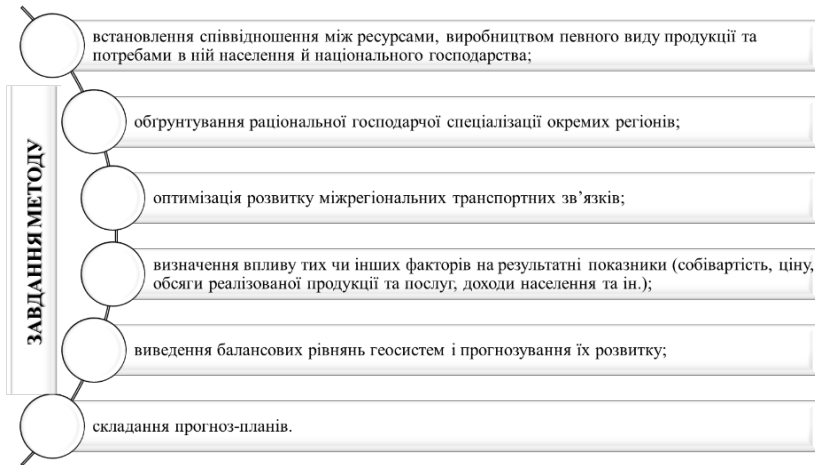

Рис. 1. Завдання, які вирішують за допомогою балансового методу (складено на основі [7])

Розглянемо застосування балансового методу на прикладі планування роботи квіткового магазину. По-перше, можемо визначити забезпеченість магазину необхідним обладнанням – стелажми, вітринами, системами поливу, вазами – для цього з лівого боку таблиці вказують потребу, а з правого – їх наявність. По-друге, щоб визначити платоспроможність магазину, треба скласти платіжний баланс та співвіднести в ньому платіжні засоби із зобов'язаннями. По-третє, метод дає змогу визначити забезпеченість трудовими ресурсами та їх використання магазином – уточнення робочих змін, тривалості відпустки, рівномірності розподілу персоналу – дозволяє оптимізувати роботу з кадрами та скоротити витрати (табл. 1) [3]. Наприклад, за таблицею 1 можемо зробити висновок, що магазину не вистачає в середньому одного працівника на рік та порекомендувати збільшити свій штат.

Таблиця 1.

Баланс трудових ресурсів магазину квітів «Happy Flowers»

Місяць	Планова потреба у		Плановий фонд робочого часу 1 працівника	Запас праці – усього		Надлишок (+), нестача (-)	
	витратах праці, людино-год	середньо-місячних працівників		середньо-місячних працівників	фонд робочого часу, людино-год	витрат праці, тис. людино-год	середньо-місячних працівників
Січень	1650	14	120	14	1580	-70	0
Лютий	3130	20	160	14	2900	-230	-6
Березень	4506	25	184	14	5000	-506	-11
Квітень	1410	12	120	14	1410	0	+2
Травень	1614	12	128	14	1614	0	+2
Червень	1756	14	120	14	1790	+34	0
Липень	1518	12	120	14	1400	-118	+2
Серпень	1518	12	120	14	1650	+132	+2
Вересень	1994	15	136	14	1670	-324	-1
Жовтень	1410	12	120	14	1550	+140	+2
Листопад	1410	12	120	14	1600	+190	+2
Грудень	1754	14	128	14	1670	-84	0
Усього за рік	23670	15	1576	14	23834	+164	-1

Отже, можемо сказати, що планування логістичної діяльності компанії є базовою функцією та відіграє ключову роль, якість та результативність якої впливає на загальну ефективність роботи всього підприємства. У логістиці плануванням є упорядкований процес розробки логістичного плану та формування управлінського рішення на основі прогнозування майбутніх подій в області логістичної діяльності підприємства, а основна мета планування – підвищення продуктивності та ефективності роботи підприємства за допомогою цільової орієнтації і координації всіх подій, виявлення ризиків і зниження їх рівня та підвищення гнучкості.

Список літератури

1. Логістичний менеджмент: навчально-методичний комплекс з дисципліни [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: С.В.Смерічевська. Електронні текстові дані (1 файл: 3,77 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 160 с.
2. Економіко-математичні методи в логістиці: навч.посібник / Л.В. Савченко, М.Ю. Григорак. – К.: НАУ, 2016. – 284 с.
3. Економічний аналіз: навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т; за ред. М. Г. Чумаченка; [М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатов та ін.]. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Київ: КНЕУ, 2003. – 556 с.
4. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства. Навч. Посіб. - К.: Каравела, 2003. - 432с.

5. Логістичні операції в системі сучасного менеджменту. URL: <https://bit.ly/3157jwi>.

6. Смерічевська С.В., Нініч В. З., Швець А. В. Програмне забезпечення реалізації балансового методу планування в логістиці. Матеріали XV Міжнародної науково-технічної конференції «ABIA-2021» (20-22 квітня 2021 р.). К. : НАУ, 2021. URL: <https://bit.ly/3wKRDFJ>.

7. Балансовий метод // Велика українська енциклопедія. URL: [https://vue.gov.ua/Балансовий метод](https://vue.gov.ua/Балансовий_метод).